

DE LONDENSCHÉ VAGEBOND

OF

NERGENS GOED VOOR,

DOOR

J. H. LINSCHOTEN.

Tweede Druk.
MET 4 PLAAJTJES

A. BERENDS, 's GRAVENHAGE.

De Londensche Vagebond

OF

NERGENS GOED VOOR.

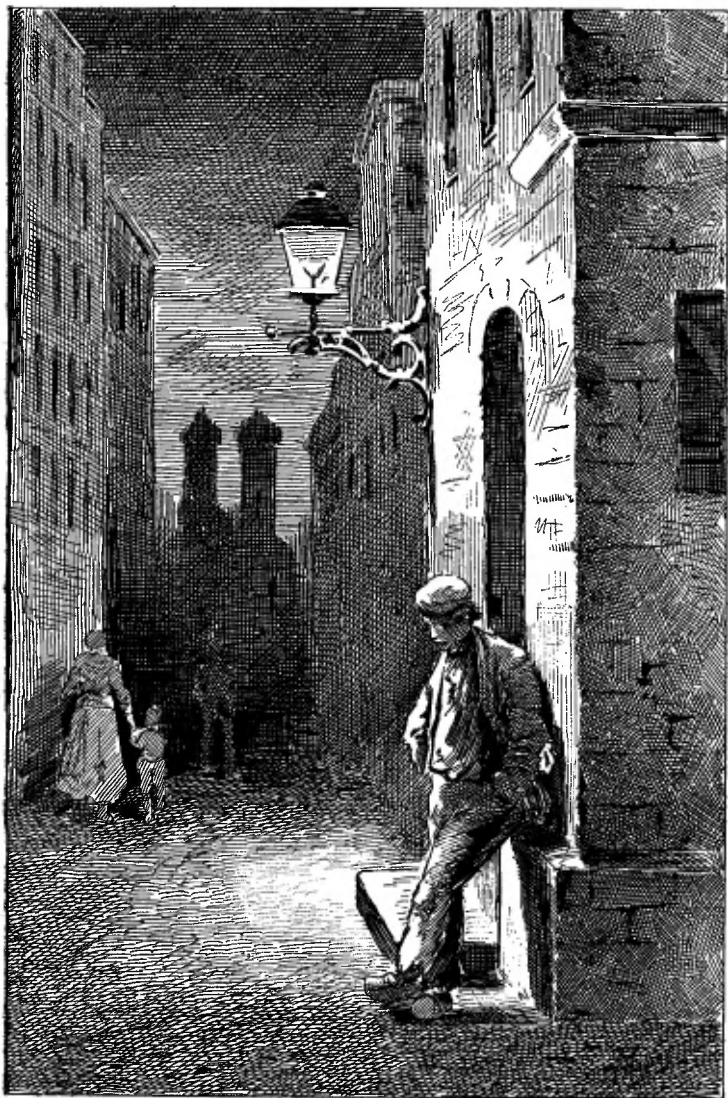

Op eenen kouden winteravond stond in eene straat, die tot de armoedigste wijken der groote wereldstad Londen behoorde, een jeugdige knaap tegen eenen huismuur te leunen. Door 't licht der gaslantaarn, die niet verre van hem brandde, kon men hem heel duidelijk opnemen. Hij zag er zeer armoedig uit, zijn buis en broek, op vele plaatsen gescheurd, lieten hier en daar zijne borst en beenen zien; zijne bloote voeten staken in een paar oude en gebarsten klompen, waarvan de eene door eenen verroesten blikken band, de andere door een paar touwtjes vastgehouden werd. Zijn gelaat teekende evenwel meer verwaarloozing dan armoede, want broodsgebrek had hij nog niet geleden. Iederen dag had hij zijn voedsel nog weten op te loopen, evenwel lang niet altijd op rechtmatige en geoorloofde manier. Nochtans verried de traan, welke langs zijne koude wang biggelde, dat iets ongewoons en verdrietigs zijn hart aandeed. En geen wonder! Wat nog nooit gebeurd was, dat was nu geschied: hij had den geheelen dag geloopt, gevraagd, gezocht, en geen kruimel brood was er nog over zijne lippen gekomen. Altijd had hij nog gehoopt iets te zullen ontvangen,

doch toen de lantaarnopsteker met zijnen ladder zich op straat kwam vertoonen, en het gaslicht de plaats van de dagtoorts verving, ging de laatste straal van hoop voor hem onder. Hij was ternedergeslagen; maar om dien dag zonder eten te blijven, daar had hij volstrekt geen zin in. Nog ééne poging wilde hij wagen, maar liep ook deze tegen, dan zou hij tot eene misdaad de toevlucht nemen. Om beter in 't oog van den meergegoeden voorbijganger te loopen, plaatste hij zich vlak onder 't licht van de gaslantaarn en smeekte luide om eene aalmoes. Met een boozen en afgunstigen blik sloeg hij de personen gade, die de herberg, vlak tegenover hem, in- en uitliepen en in woorden en gebaren hunne brooddronkenheid toonden. De ongelukkige knaap was een van die kleine vagebonden, die men in bijna alle groote steden vindt, en die òf hunne ouders nooit gekend hebben, òf door hen verlaten zijn geworden. Zulke kinderen zijn ten prooi aan allerlei ellende en ondeugd, en worden al te vaak bedelaars en somtijds misdadige menschen.

„Wat ben ik toch een ongelukkig wezen!” dacht hij bij zichzelf, „waarom moet ik bedelen en gebrek lijden, terwijl anderen met hunnen overvloed geen raad weten? Zou 't niet dwaas zijn om van honger te sterven, als er gelegenheid is om aan geld te komen? Als ik den eersten den besten dronkaard eens van zijne beurs beroof, kan ik brood voor eenige dagen koopen. Wie ziet mij, wie kent mij, en al zag en kende men mij ook, dan geef ik er nog niet veel om, als ik maar klaar ben.”

Met zulke booze gedachten vervuld, terwijl hij nu eens in zijne handen blies, dan weer zijne handen tusschen zijn gescheurd buis of in zijne broekzakken stak, bleef hij staan.

De ongelukkige knaap was een van die kleine vagebonden.

Zoo diep raakte hij in gepeins verzonken, dat hij niet eens bemerkte, dat een andere jongen — een van zijne vroegere straatmakers — vóór hem stond.

„Ga je meê, Tom?” vraagde deze.

„Waarheen, Hein?”

„Dat zal je wel zien, kom maar mee.”

„Ik kan haast niet meer voort van honger.”

„Wat, heb je dan vandaag nog niets over je lippen gehad?”

„Neen, alles is me tegengeloopt, ik ben een ongeluk! Ik weet niet, waarvoor ik eigenlijk op de wereld ben.”

„Om gelukkiger te worden, dan gij je nu gevoelt, als gij maar wilt.”

„Ben jij dan gelukkig?”

„Ja, o ja! Sedert ik die plaats bezocht heb, waarheen ik je ook brengen wil, ben ik heel anders geworden, dan ik vroeger was.”

„Hoe ben je daar gekomen?”

„Dat zal ik je vertellen. Luister. Verleden jaar winter was ik op eenen morgen bezig met de sneeuw voor eene kleine woning weg te vegen, toen ik op den schouder getikt werd, en eene ruwe stem tot mij zeide: Wat kunt gij met zoo'n ellendig stuk bezem uitvoeren? Ik zal u een tienstuiverstukje geven om eenen nieuwen te koopen, en breng mij het geleende geld weer, als gij het hebt.” Ik keerde mij om en zag een oud heer staan, die mij meermalen was voorbijgegaan en zeker in de nabijheid wonen moest. Ik nam het geldstuk aan, en eer ik iets zeggen kon, was de heer verdwenen. Gedurende eenige oogenblikken bleef ik besluiteloos staan en wist niet, hoe ik het aan zou leggen om het geld voor den bezem ooit terug te betalen. Na eene poos wist

Wat kunt gij met zoo'n ellendig stuk bezem uitvoeren?

ik raad. Ik kocht op de markt eenen grooten bezem voor vier stuivers, verkocht het oude stompje voor eenen halven stuiver en wilde daarop met de overige centen mijn fortuin beproeven. Maar al voortloopende, kwamen allerlei verzoeken, onder de gedaante van krentebroodjes, koek, ja, van een kop koffie en zooveel meer, dat alles weelde voor mij was, in mijnen geest op. Ik bleef zelfs voor een banketwinkel staan, terwijl mijne oogen, begeerig naar het lekkers, dat voor het raam uitgestald was, van vurig verlangen tintelden. „Wat een lekkere dingetjes zijn er in die flesch, zou ik er eens voor een stuiver van koopen?” zoo zeide ik nu bij mijzelven. En het woord bij de daad voegende, stapte ik den winkel in. Maar nauwelijks stond ik voor de toonbank of eensklaps dringt het woord van den ouden heer in mijne ziel: „als gij het geld hebt, geef het mij dan terug.” — Nog zou de begeerte de overwinning hebben behaald, indien niet eene tweede stem in mijn binnenste, die mijner gestorven moeder: „Hein! wees altijd eerlijk!” mij den winkel had uitgedreven. Ik gevoelde mij, toen ik aan de verzoeking ontkomen was, zeer op mijn gemak en liep mijnen weg vroolijker dan ooit te voren. Zonderling was het, dat ik sinds den dood mijner moeder geene stem in mijn binnenste gehoord had; dat geen enkel woord, mij aan mijne moeder herinnerende, tot mij was gekomen, dan juist dezen morgen. Ik begreep dat toen niet, Tom! maar later werd het mij duidelijk. Ongeveer drie weken had ik met den nieuwen bezem gewerkt, en was mijne schuld op éénen stuiver na afbetaald, toen de sneeuw voor goed ophield te vallen. Vele gedachten doorkruisten mijne ziel, toen het begon te dooien, en de zon zich in al hare voorjaarskracht openbaarde. Wat waren nu

mijne vooruitzichten donker! Teleurgesteld leunde ik op zekeren dag op mijn bezem. Onverwacht werd ik door denzelfden ouden heer aangesproken. „Hein”, zeide hij, „ik heb een boodschappenjongen noodig en wil u daarvoor aanstellen. Gij kunt elken dag bij de meiden in de keuken eten en tien stuivers per week verdienen. Wil je dat?” — Dit heerlijke aanbod helderde mijn somber gelaat geheel op; ik wilde spreken, Tom! maar ik kon slechts schreien. Die heer stak mij in dit nieuwe pak, kocht voor mij pet en laarzen en deed mij in den kost bij eenen schoenmaker, waar ik nog ben. Die man doet voor mij, wat hij kan, en leerde mij den Bijbel kennen, die mij voor tijd en eeuwigheid gelukkig kan maken. Die Bijbel heeft mij tot de overtuiging gebracht, dat Jezus voor zondaren op aarde is gekomen, voor hen geleden heeft en gestorven is; maar daarna van de dooden opgestaan, en nu in den Hemel is, en Zijnen Geest geven wil aan allen, die in waarheid tot Hem de toevlucht nemen. Hij heeft mij, voor ik Hem kende, uit de groote verzoeking in den banketbakkerswinkel gered en mij verder bewaard voor stelen, liegen of oplichten. Helaas, ja! aan dat laatste heb ik mij vroeger meer dan eenmaal schuldig gemaakt. Door afspraak van den ouden heer mag ik de school bezoeken; en wat ik van schrijven, lezen en rekenen ken, heb ik daaraan te danken. Den Zondag, dien ik voorheen in kwaaddoen sleet, breng ik nu voor een gedeelte in de kerk door, en op de Zondagschool komen mij de verzen en teksten weer in het geheugen, die mijne moeder mij geleerd heeft. Nu is er ten minste kans op, dat ik een goed en bruikbaar mensch en geen landlooper word. O Tom, Tom! wat zou ik gaarne zien, dat gij ook in mijne schoenen stondt, want van dat leven,

hetwelk gij nu nog leidt, heb ik een afschrik. Ik heb nog dagelijks berouw over al het kwaad, dat ik vroeger gedaan heb. Ik beef, als ik aan dien tijd van zonde en schuld denk."

"Beef jij, als je aan die dagen denkt? Nou, ik beef niet, hoor," sprak Tom, „al had ik ook eenen zak vol goudstukken van een ander bij mij. Het is toch beter, dat ik het geld heb om er brood en kleeding voor te koopen, dan dat de onwaardige bezitter er van het overdadig verkwist."

„Zoo sprak ik voorheen ook, Tom, maar ik heb gehoord en geleerd, dat dit zoo'n groot kwaad is, en dat, indien ik zoo voortging en kwam te sterven, mij geen geluk, maar de eeuwige rampzaligheid wachtte."

„Waar heb je dat geleerd, Hein?"

„In het huis, waarheen ik je brengen wil."

„Is dat ver van hier?"

„Nee, Tom, wij zijn er vlak bij. Zie je dat groote gebouw met die lange vensterramen?"

Ja, Hein!"

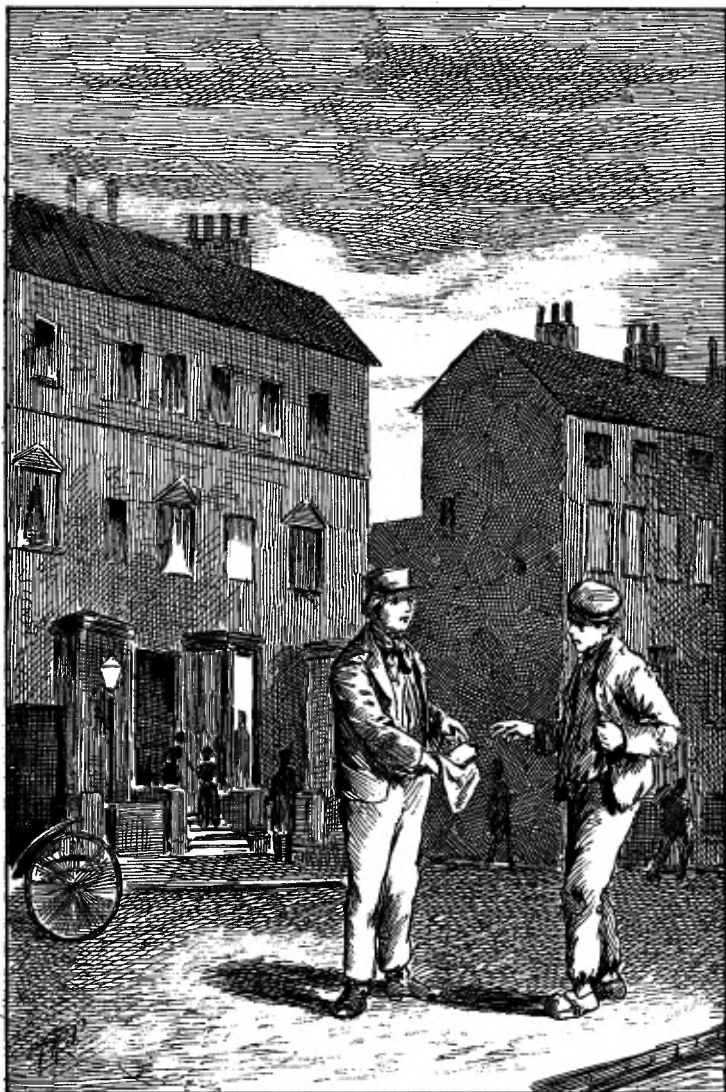
„Welnu, daar is het!" sprak Hein, en terwijl hij een doek uit zijn zak haalde, waarin een paar sneden brood gewikkeld waren, ging hij voort:

„Ik hoor wel, dat je vandaag minder hebt gehad dan ik, maak mijnen doek maar eerst ledig."

Tom had in weinige oogenblikken den inhoud genuttigd en tot het laatste kruimeltje toe opgesmuld. Nu begaf zich het tweetal naar dat groote huis en hielden voor de deur stil, waarboven met groote letters geschreven stond:

HAVELOOZE SCHOOL.

„Kom, Tom! laat ons maar binnengaan, daar zullen wij 't warmer hebben dan hier."

Tom had in weinige oogenblikken den inhoud genuttigd.

„Ge blijft er toch niet lang, hoop ik, Hein?”

„Wel neen,” hernam Hein, en zette zijnen voet op den drempel van 't hem zoo dierbaar geworden gebouw. Tom volgde werktuigelijk zijnen goeden makker, en beiden traden de school binnen. Zij plaatsten zich zonder gedruisch aan het einde eener bank, vlak bij de deur.

Op hetzelfde oogenblik gaf een heer — die de hoofdonderwijzer der school scheen te zijn — een teeken; al de leerlingen waren dadelijk bezig, om hunne boeken en leien weg te bergen.

„Nu zal je wat moois hooren, Tom,” fluisterde Hein zijnen makker in 't oor, „de meester gaat vertellen; zoo iets heb je nog nooit gehoord.”

Inderdaad was dit zoo. De onderwijzer, een vroom en welmeenend kindervriend, plaatste zich midden voor de klasse en begon aldus:

„Jongens! ik heb beloofd u van avond eene geschiedenis te vertellen, niet waar? en daar ik u, in lompen gehuld, dagelijks mijne school zie binnentreden, zult gij niet verwonderd zijn, geloof ik, als ik u thans iets van „eene nouden lap” ga vertellen.”

De blijde glimlach van den onderwijzer weerspiegelde op de aangezichten, die allen naar hem heen gekeerd waren; want wat was gemakkelijker te begrijpen dan dit onderwerp. Lompen, vodden of oude lappen waren toch de meest bekende voorwerpen, waarmede deze onontwikkelde toehoorders in aanraking kwamen.

„Op eene modderigen weg,” ging hij voort, „lag een oude lap, die ongetwijfeld door eenen of anderen bedelaar was verloren of weggeworpen. Vertreden onder de voeten

der voorbijgangers, door rijtuigen en paarden met slijk bemorst, welks kleur, — indien ge aan slijk eene kleur wilt toekennen — het aangenomen had, bleef die lap lang onopgemerkt liggen.

„Hij trok eindelijk de aandacht van eene arme vrouw, die met haar kind dien weg langs kwam.

„Als ik dezen lap eens oprapte en in mijn mandje deed, zou dat nog niet de moeite waard zijn?” vraagde zij zichzelf af.

„Och, moeder, laat hem liggen, wat zoudt ge daaraan hebben,” sprak het jongetje, „hij is veel te slecht en te oud om schoongemaakt te worden; hij is nergens meer goed voor.”

„Wij zullen eens zien,” antwoordde de moeder, en bukkende, raapte zij den ouden lap op, hoe vuil en gescheurd deze ook was, en nam hem met zich naar huis. Na hem eens goed gereinigd te hebben, deed zij hem in eenen zak met andere oude stukken linnen en katoen, en na verloop van eenigen tijd verkocht zij den inhoud van den zak voor eene kleinigheid aan eenen papierfabrikant.

„Als deze lap gevoel gehad had, zou hij zeker pijnlijk geklaagd hebben over de vele en velerlei kunstbewerkingen, die hij ondergaan moest. In stukken gesneden, tot poeder vermalen, gestooten, geslagen, totdat alles één pap was, droeg de arme lap geen enkel spoor meer van zijn gelukkig eertijds. Waartoe moest hij zooveel doorstaan; zooveel smart verduren, jongens? wat denkt ge wel? Luistert. — Eenige dagen later had de papierfabrikant een groot vel prachtig wit papier in zijne hand: dit mooie blad was mede van den ouden, vertreden lap van voorheen gemaakt, waarvan het kind gezegd had: „Hij is nergens meer goed voor.”

„Hij was niet bestemd geweest om nutteloos te blijven. Niet te vergeefs had men hem zoo schoongemaakt en er zooveel moeite en kosten aan besteed. Het papier werd nu bij den boekdrukker bezorgd; op de drukkerij werd het goed nat gemaakt, waarna men er ijzeren drukvormen op bracht. Dat zijn metalen letters, met goeden zwarten inkt bestreken, die keurig net en zeer duidelijk op de witte oppervlakte van het papier afgedrukt worden.

„Op dit blad drukte men het heilig Woord van God: het moest een der bladen uitmaken van den Bijbel. Zulk eene eer was den ouden lap ten deel gevallen, die nog weinige dagen te voren een voetwisch van zoo velen geweest was.

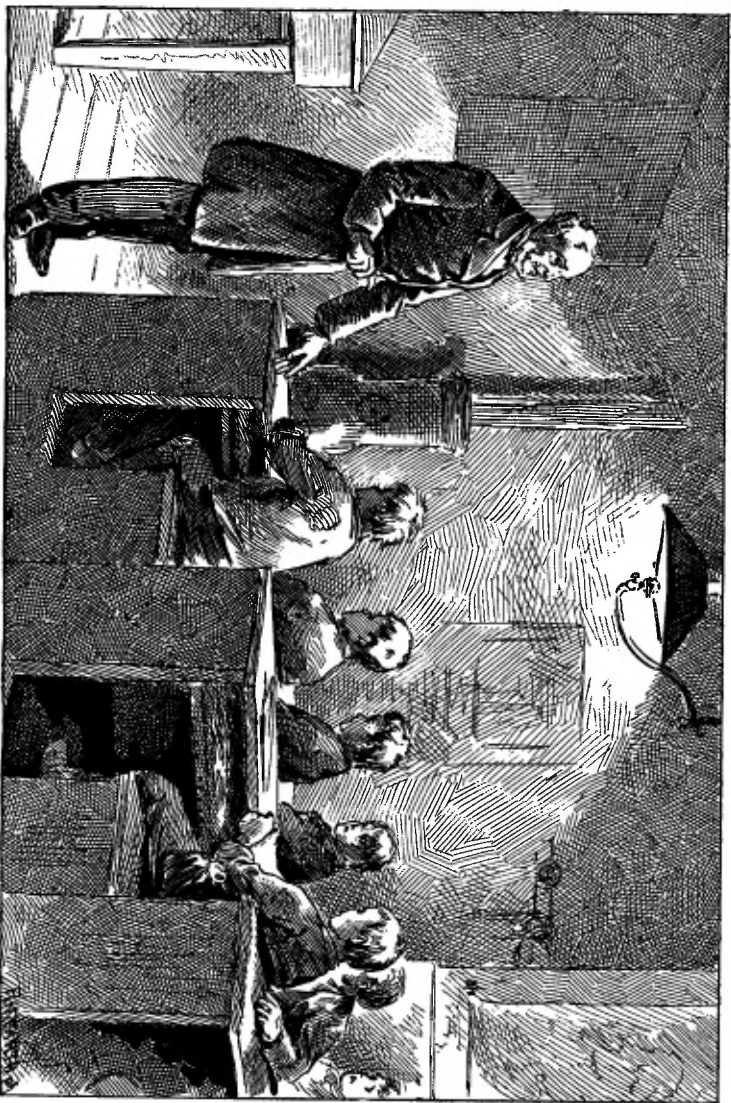
„Waar moest deze Bijbel heengaan? In welke woning, aan welke ziel zou hij zijne boodschap van heil en genade brengen? Hij werd prachtig gebonden, sierlijk verguld en eindelijk naar het paleis van de Koningin gebracht. Daar, in een der bijzondere vertrekken van de vorstin, kreeg hij een verheven plaats; hare koninklijke handen openden hem dagelijks; hare oogen aanschouwden dikwijls dezen schat, die veel kostelijker was dan hare kroon van paarden. 't Hinderde haar volstrekt niet, of het papier gemaakt was van oude lappen, die door den geringste harer onderdanen met de voeten vertreden waren! Waren zij niet gereinigd, gelouterd en geheel van gedaante veranderd?

„Waarde vrienden,” ging de onderwijzer voort, een blik van genegenheid op zijne jeugdige toehoorders slaande, „dit verhaal kan nu eene gelijkenis genoemd worden. Of het noodig is of niet, toch wil ik haar u verklareu. Ik zie in uw midden arme ongelukkigen, die even verworpen, verschopt, verfoeid, onzindelijk en vergeten zijn, als onze oude

lap. Voor mij zitten arme kinderen, die vader, moeder noch vrienden meer hebben, niemand, die zich om hen bekomert, niemand, die hen iets goeds en nuttigs leert, niemand, die hen den zoeten naam van Jezus verkondigt.

„Misschien denkt gij, arme jongens! dat gij ook nergens meer goed voor zijt, of wellicht vraagt gij u af: „waartoe ben ik wel op de wereld?“ Welaan, tot de zoodanigen zeg ik: „gij bedriegt u. Omdat God u het leven gegeven heeft, wil Hij ook, dat gij dit nuttig zult besteden. Laat niets u ontmoedigen of terneder drukken. Ga met al uwe ellende tot Jezus, die uw voorspraak wil zijn bij Zijnen Vader, en die u van uwe zonden wil verlossen door Zijn bloed. Vraag maar veel, of de Heere met Zijnen Geest in uw hart wil komen wonen, en dat wil reinigen. Dan zult gij alle onaangename ervaring, moeielijkheid, lijden en smart met gelatenheid en met vertrouwen op God, die u gadeslaat, leeren dragen; en door beproeving gelouterd, zult gij al die ellende en dien druk te boven komen. Leert vlijtig, oefent u, werkt, laat u leiden door al degenen, die uw geluk beoogen; bidt den Heere Jezus, dat Hij uw harte neige tot Zijne vreeze. Als gij dit doet met een oprecht hart, dan zult gij, welke betrekking in de maatschappij gij ooit zult bekleeden, ieder achting en eerbied door uwen goeden wandel afdwingen en zal de Heere uw gebed niet onverhoord laten, en u eenmaal tot Zich te nemen om eeuwig met Hem te zijn in Zijne heerlijkheid.”

Onder al de haveloozen was er geen, die met meer opletendheid deze woorden aanhoorde dan de arme Tom. Hij herkende in dien ouden, vertrapten en met modder beslikten lap zijn evenbeeld, en zijn hart juichte van vreugde, dat

Omdat God u het leven gegeven heeft, wil Hij ook dat gij dit nuttig zult besteden.

hij, om met de gelijkenis te spreken, een mooi blad van den Bijbel, van den Bijbel eener Koningin zou kunnen worden.

Na den schooltijd ging hij schoorvoetend naar den onderwijzer en betuigde met tranen in de oogen, dat hij een oude lap was, en vurig wenschte iets goeds te worden. De onderwijzer wees hem op Jezus Christus, die oude in nieuwe lappen, slechte kinderen in goede veranderen kan. Dezen naam vergat Tom niet. Van dit oogenblik af begon hij te vragen en te bidden om een nieuw hart, en de Heere verhoorde op Zijnen tijd.

Geregeld kwam hij nu ter school, leerde met denzelfden ijver als Hein en werd een der beste leerlingen en een voorbeeld der geheele klasse. Later kwam hij bij eenen schrijnwerkersbaas in de leer, onderscheidde zich daar door vlijt en nauwgezetheid in 't werk, en door zijn goed gedrag in en buiten den winkel. 't Was een genot hem de schaaf, de zaag en den beitel te zien hanteeren. Zijne maats konden hem niet overhalen eene enkele maal met hen de herberg te bezoeken, of Zondags zijn kerkgaan te verzuimen. In het bedehuis werd hij nooit gemist en in zijn dagelijksch werk werd hij ruimschoots gezegend.

Ongeveer twee jaar, nadat Tom de havelooze school voor goed verlaten had, werd er door iemand aan het huis van den onderwijzer een langwerpig vierkant pak bezorgd met het adres: Aan mijnen geliefden onderwijzer, den Heer. . . ."

De meid bracht het pak binnen. Nieuwsgierig opende de meester het, en tot zijne niet geringe verbazing zag hij daaruit eenen keurigen mahoniehouten schrijfflessenaar te voorschijn komen, waarin een goed geschreven briefje van dezen inhoud lag:

Veelgeliefde Meester!

Als een aandenken aan Tom, dien ge als een ouden lap op uwe school gekregen hebt, maar die door Gods ontfermende liefde en genade een nuttig lid in de maatschappij is geworden, zend ik u dit geschenkje, dat ik in mijn ledige oogeblikken vervaardigd heb; het is het eerste, dat ik u uit mijne handen als eigen maaksel kan aanbieden. Hartelijk moet ik u nog bedanken voor al de goede lessen en wijze raadgevingen, die u mij gegeven hebt; zij komen mij thans, o zoo goed te stade! Naast God heb ik aan u mijn geluk te danken, en nog dagelijks dank ik den Heere, dat hij mij aan de hand van Hein, die, weinige weken geleden, de eeuwige rust is ingegaan, in uwe school geleid heeft."

Uw u liefhebbende oud-leerling,

TOM . . . .,

Tom vergat na dien tijd zijnen meester, zijne vroegere school en de havelooze kinderen niet. Ieder jaar zonderde hij eenige zuinig bespaarde penningen af en wekte door zijn voorbeeld anderen op, om dergelijke ongelukkigen in hunne gaven en gebeden niet te vergeten.

Hij klom op van knecht tot baas; kreeg langzamerhand vele klanten, die hij eerlijk en trouw bediende; trad daarna in den echt, en was zoowel in de werkplaats voor de knechts, als in het gezin voor zijne kinderen, een goed en navolgenswaardig voorbeeld.
